

Nasjonalt fagskoleråd – Årsrapport 2023

Nasjonalt fagskoleråd er et politisk oppnevnt organ. Nasjonalt fagskoleråd gir råd i spørsmål om høyere yrkesfaglig utdanning i Norge. Fagskolerådet skal ha et overordnet ansvar og strategisk perspektiv, og arbeide med videreutvikling av fagskolesektoren.

Rådet skal bidra til å utvikle rammer og strategier for høyere yrkesfaglig utdanning som ivaretar den enkeltes, virksomhetenes og samfunnets behov for yrkesrettet kompetanse og livslang læring.

Tord Hauge (NHO) ledet arbeidet fra 1. januar 2023 til 31.12.2023.

Denne rapporten viser rådets prioriterte saker for 2023 og tilhørende aktiviteter.

Vi takker for et godt samarbeid.

Tord Hauge
leder

Adeline Berntsen Landro
nestleder

Rådets sammensetting ved årsslutt 2023 – perioden 01.01.2023 – 31.12.2023

Leder:

Tord Hauge (NHO)

Nestleder:

Adeline Berntsen Landro (fungerende Ketil Solbakke – 01.01.2023-01.03.2023)

Forum for fagskoler (FFF):

Anja Johansen og Heidi Møller Strand

Vara: 1. Anneliese Kiønig; 2. Sigmund Fosse; 3. Venke Schei; 4. Kaia Brækken

Norske Fag- og Friskolers Landsforbund (NFFL) / Kristne Friskolers Forbund (KFF):

Trine Røssevold

Vara: 1. Heidi Munthe-Kaas; 2. Jan-Erik Sundby

Rådet for fylkeskommunale fagskoler (HØY):

Adeline Berntsen Landro og Elin Dahling

Vara for Landro: 1. Gunnbjørg Engehagen; 2. Jens Christian Thysted

Vara for Dahling: 1. Ketil Solbakke; 2. Harry Arne Haugen

KS:

Hanne Børrestuen og Vegard Iversen

Vara: 1. Thomas Volden; 2. Siri Halsan

Voksenopplæringsforbundet (VOFO) / Fleksibel utdanning Norge (FuN):

Kari Olstad

Vara: 1. Marthe Dirdal, 2. Rune Foshaug

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO):

Målfrid Rønnevik og Tord Hauge

Vara: 1: Jørgen Leegaard, 2. Espen Lynghaug, 3: Aina Helen Bredeesen;

Virke:

Helene Ytteborg; vara: Sandra Maria Herlung

LO:

Trude Tinnlund og Arvid Ellingsen

Vara: 1: Benedikte Sterner; 2. Kristian Ilnert; 3. Tonje Thorbjørnsen; 4. Jan Oddvar Holthe

Utdanningsforbundet:

Tormod Korpås; Vara: 1: Kristin Vik; 2. Anne Yun Rygh

Spekter:

Trond Bergene; Vara: 1: Ingrid Paaske Gulbrandsen; 2: Olav Wendelbo Kvam

Nasjonalt fagskoleråd er et rådgivende organ oppnevnt av Kunnskapsdepartementet.

HK-dir er sekretariat for rådet.

e-post: fagskoleradet@hkdir.no nettside: www.fagskoleradet.no

YS:

Bente Sjøgaard; Vara: 1: Einar Hanisch; 2: Jill Hellem

Organisasjon for norske fagskolestudenter (ONF)

Thea Tuset

Inger-Marie Aarre

Vara: 1. Finn Jacobsen; 2. Tommy Raaen; 3. Tom Alexander Østensen

Generelt om rådets arbeid

Nasjonalt fagskoleråd har som ambisjon å være en pådriver for at høyere yrkesfaglig utdanning skal løse viktige samfunnsmessige kompetansebehov. Rådet skal gi råd i spørsmål om høyere yrkesfaglig utdanning i Norge og ha et overordnet ansvar og strategisk perspektiv for å sørge for videreutvikling av høyere yrkesfaglig utdanning.

Rådets prioriteringer for perioden ble vedtatt i møte 15.03.2022. I løpet av 2023 har det vært høyt aktivitetsnivå og korte frister for innspill og høringer, dette til tross har rådet levert på mange av prioriteringene.

Det ble avholdt seks rådsmøter, fem fysiske og ett digitalt. I tillegg avholdt rådet et rektormøte i forkant av Fagskolekonferansen.

Kunnskapsdepartementet har vært representert i tre av møtene dette året, representert av Anne-Cathrine Hjertaas, Dagfinn Hertzberg, Inger Marie Skinderhaug, Carl Endre Espeland, Lea Fuglestad, Kristoffer Vestnes og Pernille Ziegler. Møtene omhandlet i all hovedsak regjeringens ambisjoner for høyere yrkesfaglig utdanning, evaluering av fagskolemeldingen og Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR), samt innspillmøter i forbindelse med ny Melding til stortinget om høyere yrkesfaglig utdanning (2024).

Viktigheten av en god og tett dialog mellom Kunnskapsdepartementet og Nasjonalt fagskoleråd ble understreket i begynnelsen av perioden, samt viktigheten av å ta opp vanskelige saker på en godt utredet måte.

Rådet har invitert ulike aktører til rådsmøtene og studietur for å lære mer om blant annet NOKUTs studiebarometer og rapport om Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR), innspillmøter med Kunnskapsdepartementet i forkant av ny stortingsmelding om høyere yrkesfaglig utdanning, studentenes helse- og trivselsundersøkelse (ShoT), sikkerhet og beredskap og Kompetansebehovsutvalget.

Nasjonalt fagskoleråd er et rådgivende organ oppnevnt av Kunnskapsdepartementet.

HK-dir er sekretariat for rådet.

e-post: fagskoleradet@hkdir.no nettside: www.fagskoleradet.no

Rådet avholdt også en to-dagers studietur til Bern, Sveits der rådet fikk innblikk i organiseringen høyere yrkesfaglig utdanning i ulike utdanningssøylar, men med åpne skott mellom søylene, pedagogisk utdanning av fagskolelærere og næringslivets viktige rolle i opprettelsen av og finansiering av nye studier.

Nasjonalt fagskoleråd har jobbet aktivt med å gi råd til den videre utviklingen av sektoren og en rekke arbeidsgrupper har kommet med innspill til politikkutvikling og en rekke høringsvar. I 2023 har rådet opprettet 11 arbeidsgrupper og deltatt i en ekspertgruppe for Nasjonalt senter for yrkesfag. Rådet har kommet med innspill til Kompetansebehovsutvalgets årsrapport og Stortingsmeldingen om profesjonsutdanninger, og svart på fire høringer:

- NOU 2022: 17 Veier inn – ny modell for opptak til universiteter og høyskoler, Forslag til endringer i lov og forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning
- NOU 2022: 13 Med videre betydning — Et helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling i barnehage og skole
- NOU 2023: 4 Tid for handling — Personellet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste)
- Høring om forslag til endringer i lov og forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven)
- Høring om nasjonalt utdanningsregister (Sikt)

I 2023 satt leder av Nasjonalt fagskoleråd i kompetansepolitisk råd og nestleder satt som medlem av den administrative arbeidsgruppen til kompetansepolitisk råd.

Eksterne møter og arrangementer

- 2. mars – Møte om Studiebarometeret med statsråd Ola Borten Moe
- 18. april – Innspillmøte om framtidens fagskole hos Høyres utdanningsfraksjon på Stortinget
- 4. mai – HØYs årskonferanse
- 5. juni – Dialogmøte og workshop med fagrådene
- 12.-14. september – Studietur til Sveits
- 7. november – Rektorsamling
- 8.- 9. november – Fagskolekonferansen 2023

Prioriterte saker og status

Nasjonalt fagskoleråd har for perioden 2022-2023 hatt fire prioriterte satsningsområder; finansiering og studieplasser, strukturelle forhold, organisering av sektoren og kvalitetsutvikling. Under gis status per 1.1.2024 samt mer utfyllende kommentar om utviklingen det siste året, utfordringer og vyer for framtida.

Prioritert område 1: Finansiering og studieplasser

Prioritering	Måloppnåelse
Finansieringsmodell og opptrappingsplan for studieplasser	Pågående
Finansiering på et reelt kostnadsnivå	Ikke oppnådd

Bakgrunn

Arbeidslivet melder gjennom undersøkelser at de har behov for å rekruttere mer arbeidskraft med høyere yrkesfaglig utdanning. Det er derfor positivt at antall studenter i høyere yrkesfaglig utdanning har doblet seg i perioden 2016 til 2023. Fra 15 000 studenter i 2016 til 30 000 i 2023.

Høsten 2023 meldte SSB at det var 29 500 studenter i høyere yrkesfaglig utdanning i Norge. Det var 2 900 flere studenter enn året før, og tilsvarte en økning på 11 prosent. Samtidig kunne man se en økning i alder blant studentene fra 2016 til 2023 der 74% av studentene er over 26 år.

	Antall studenter i høyere yrkesfaglig utdanning	Andel studenter 26 år og eldre
2016	14 748	59,2
2017	15 271	60,7
2018	16 308	62,7
2019	17 882	64,5
2020	22 369	67,2
2021	25 919	69,3
2022	26 641	71,1
2023	29 564	73,7

Nasjonalt fagskoleråd er et rådgivende organ oppnevnt av Kunnskapsdepartementet. HK-dir er sekretariat for rådet.
e-post: fagskoleradet@hkdir.no nettside: www.fagskoleradet.no

Driftstilskudd til fagskolene økes fra 1.197.585 kroner i saldert budsjett for 2023 til 1.384.174 kroner. I bevilgningen inngår en økning på 22,7 millioner kroner som følge av økningen i studiepoeng som ble oppnådd ved fagskoletilbud med offentlig tilskudd i 2022. Bevilgningen inkluderer også 42,5 millioner kroner til ordningen Industrifagskolen.

Regjeringen har startet arbeidet med en melding til Stortinget om høyere yrkesfaglig utdanning og foreslår midler til 500 nye studieplasser ved fagskolene fra høsten 2024. Det foreslås også en økning i utviklingsmidler til fagskolene for å videreføre og sikre kvaliteten.

Til tross for en nødvendig økning på 500 studieplasser i Statsbudsjettet 2024, mener Nasjonalt fagskoleråd at styrkingen av sektoren er for liten i forhold til arbeidslivets behov, og at den manglende planen for opptrapping gir fagskolene dårlige vilkår for langsiktig og strategisk planlegging. Nasjonalt fagskoleråd mener at det er behov for en opptrappingsplan for studieplasser fram til 2030. En opptrappingsplan vil gi forutsigbarhet for fagskolene. Fagskolene melder også om en underfinansiering i sektoren, noe som gir driftsutfordringer. Nasjonalt fagskoleråd mener det er positivt at man nå ser på finansieringsmodellen og jobber mot en finansiering på et reelt kostnadsnivå.

Vurdering av måloppnåelse

Nasjonalt fagskoleråd har vært aktive pådrivere i opprettelse av nye studieplasser, men kompetansebehovet i arbeidslivet er fremdeles langt fra dekket. Dette samme gjelder finansiering i forhold til reelt kostnadsnivå. Selv om noen prosesser er i gang, vil dette arbeidet fortsette i 2024.

Prioritert område 2: Strukturelle forhold

Prioritering	Måloppnåelse
HYU på nivå 6 og binært utdanningssystem	Pågående
Institusjonsakkreditering	Pågående
ECTS-poeng	Pågående
Fleksible overgangsordninger mellom HYU og UH	Pågående

Bakgrunn

Det er iverksatt mange tiltak etter fagskolemeldingen i 2017, og evalueringen av meldingen viser at viktige strukturelle endringer er gjennomført. Det er likevel saker som gjenstår, og nye tema som aktualiserer seg etter hvert som sektoren vokser og utvikles. De foreslåtte lovendringene og tilrettelegging for fagskolenes plass i kompetansereformen er viktig. Det samme er arbeidet med å tilrettelegge for høyere yrkesfaglig utdanning over nivå 5. I 2023 åpnet NOKUT for en slik mulighet i sin evaluering av Nasjonalt kvalitetsrammeverk (NKR) og vi øyner nå starten på en etterlengtet revisjon. Muligheten for å benytte seg av ECTS-poeng i Norge er også en prioritet, og Nasjonalt fagskoleråd har levert sine anbefalinger til KD om veien videre. Institusjonsakkreditering ble omhandlet i revisjon av fagskoleloven høsten 2023, og rådet har levert sine anbefalinger.

Nasjonalt fagskoleråd er et rådgivende organ oppnevnt av Kunnskapsdepartementet.

HK-dir er sekretariat for rådet.

e-post: fagskoleradet@hkdir.no nettside: www.fagskoleradet.no

Vurdering av måloppnåelse

Fagskolerådet har lenge jobbet for at fagskoleutdanninger skal innplasseres på riktig nivå i kvalifikasjonsrammeverket, og at rammeverket skal revideres i sin helhet. Dette arbeidet er nå i gang, og rådet vil følge utviklingen tett for å sikre at resultatet blir i tråd med sektorens behov. Det samme gjelder for institusjonsakkreditering og ECTS.

Fleksible overganger mellom HYU og UH er et pågående arbeid, og vil også påvirkes av arbeidet med NKR og ECTS.

Prioriteringene under område 2 har sett en positiv utvikling det siste året og flere prosesser er pågående. Rådet følger prosessene tett, og anbefaler at prioriteringene videreføres til neste år.

Prioritert område 3: Organisering av sektoren

Prioritering	Måloppnåelse
Samarbeid mellom Fagskolerådet og nasjonale fagråd	Mål oppnådd

Bakgrunn

Nasjonalt fagskoleråd har over flere år jobbet systematisk for å styrke koordineringen av de nasjonale fagrådene, og i 2023 gjort tiltak som styrker denne ytterligere med blant annet workshop og koordineringsmøter. I tillegg sitter lederne av fagrådene som observatører i nasjonalt fagskoleråd.

Nasjonalt fagskoleråd i samarbeid med to av fagrådene; fagråd for tekniske fag og fagråd for helse og oppvekstfag har hatt et overordnet ansvar for revideringen av nasjonale planer. Dette prosjektet har pågått siden 2019, og ble fullført i 2023. Prosjektet har involvert sektoren bredt og skapt gode dialoger og synergier på tvers av offentlig/privat og over regionale grenser. For 2024 har KD bevilget ekstra midler til å sikre bruk og implementering av de nasjonale planene.

Vurdering av måloppnåelse

Rådets klare oppfatning er at en samlokalisering av sekretariatsfunksjonen, revidering av fagrådernes mandat, fagrådsledernes status som observatører til rådet og flere koordineringsmøter og workshops mellom Nasjonalt fagskoleråd og fagrådene er del av en positiv utvikling. Man anser at målene som ble satt for perioden er oppnådd, men at de i seg selv er del av en pågående prosess som må videreføres av nytt råd.

Prioritert område 4: Kvalitetsutvikling

Prioritering	Måloppnåelse
Felles portal for kvalitetsindikatorer	Ikke påbegynt
PPU-HYU	Pågående
Internasjonalisering	Pågående
Frafallsproblematikk	Pågående

Felles portal for kvalitetsindikatorer har vært et ønske i sektoren, men er ikke et arbeid Nasjonalt fagskoleråd har igangsatt i denne perioden. Et slikt arbeid vil kreve et bredere engasjement og finansiering, og bør kanskje tas inn som del av tiltakene i ny stortingsmelding.

PPF1 og 2 ble utviklet for noen år siden og tilbys nå undervisningspersonell i fagskolen som alternativ til PPU. Utdanningen er tilnærmet lik PPU, men med et mye større fokus på nettpedagogikk. Eneste utfordringen med PPF er for undervisningspersonell ansatt i Fylkeskommunen som ønsker å bevege seg fra fagskole til videregående skole. De vil da mest sannsynlig måtte ta PPU oppå PPF. Vi har foreløpig ikke oversikt over omfanget av denne problematikken, men det er en tematikk man nok burde sett nærmere på.

Internasjonalisering vil i årene som kommer være viktig for sektoren, og mye arbeid gjenstår her. Fagskolerådet har i år vært på studietur til Sveits for å lære mer om utdanningssystemet der, og dette besøket har vært svært nyttig i forberedelse mot våre nasjonale diskusjoner rundt NKR. ECTS har fått fokus og rådet har avlevert en rapport til KD om dette.

Frafallsproblematikken er kompleks, og man ser fremdeles mangler i datagrunnlaget. Det har vært noen overordnede endringer i studiestøtte for voksne som kan få effekt for fagskolestudentene og forhindre økt frafall. Fagskolerådet fulgte med interesse med på Studiebarometeret og ShoT-undersøkelsen og gir sine innspill.

Et annet kvalitetsutviklingsprosjekt som har engasjert rådet er revideringen av totalt 39 nasjonale planer, inkludert tre redskapssemner for tekniske fag, og et avsluttende prosjekt som skal iverksettes i 2024. I avslutningsfasen vil det være fokus på praktisk bruk av planene, spredningsaktiviteter og evaluering av arbeidet som er utført i perioden 2020-2023.